

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 13. Concionator etiam paucis, imò vel uni, libenter concionetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

triremibus, pauperibus. Alvarez Joseph Illustr. Gen. 39. Illustr. 121.

Altare de terra facietis mihi. Ex. 20. 24. & offeretis super eo holocausta. Alij, pro pretio arae, victimarum constituunt pretium. Si altare fulgeat, praestantissima immolant; si altare squalcat, vix immolant. Non ita iussit Dominus; etiam in imo immolari iussit boves, & oves. Tu quoque, si sapias, fervorem tuum explicabis, tum in splendido, tum in obscuro munere. Paulus non solum Dionysium ex tribunali traduxit ad Cathedram; sed Onesium fugitivum ita elaboravit in vinculis; ut ex mancipio Ephesiorum Episcopum efficeret. Oliva lib. 4. Strom. §. apparuit gratia.

Fili hominis, pone faciem tuam ad montes israel. Ezech. 6. 2. Docentur hic Concionatores non seclari copiosum auditorem: nam Ezechiel, tantus orator, jubetur verba facere ad rupes. Quid queris, solos tibi parietes peroranti adesse? solae rupes aderant declamanti propheta. Et quidem, ne putares, incultia, & extemporanea usum ad eam oratione, Deus ipse concionem dictavit. Oliva t. 4. Strom. ibid.

Ex Novo.

Erant enim piscatores. Matth. 4. 18. de quibus Jer. 16. 16. *ecce ego mittam piscatores multos.* Dominus ad suum Apostolorum non venatores, sed piscatores vocat: quia venatores ad certam aviculam, aut praedam, collineant; at piscator in incertum mittit rete, ad capiendos quoscunque pisces. Sylv. hic q. 6.

Vos estis sal terrae. Matth. 5. 13. Sal omnem carnem condit.

Apposuerunt turbae. Marci 8. 6. Adnotat Marcus, Discipulos accepisse à Domino panes, ut apponerent: cui nam? an Principibus? an Pharisaeis? an propinquis? an uni, aut alteri? profecto turbis, viris, foeminis, parvulis, omnibus. Escob. t. 1. Mirac. Chr. sect. 5. Obs. 4.

Omnia quadrupedia, & serpentina terra, non solum leones, elephantas, sed & serpentina. Act. 10. 12.

Varia Motiva.

Sapientia foris predicat, in plateis dat vocem suam. Prov. 1. 20. Non in solis magnis urbibus, & magna hominum frequentia; sed foris, etiam in oppidulis, in pagis, clamitet. Alvarez Jos. Ill. Gen. 39. Illustr. 121.

Mittens duos de Discipulis. Matth. 11. 2. Vox fuerat Joannes clamantis in deserto, nunc in carcere. Qui Dei vox est, ubique clamat; in deserto, in rupe, plateis; in palatiis regum, & casis pauperum. Alligatur carcere corpus, non vox. 2. Tim. 2. 9. *verbum Dei non est alligatum.* Barrad. t. 2. l. 8. cap. 10.

Pauperes evangelizantur. Matth. 11. 5. Inter cetera adventus sui signa hoc imprimis ponendum censuit Redemptor; quod pauperes evangelizentur. Et sane prodigii loco habendum; si concionator aliquis pauperibus verbum salutis

annuntiet; si incarceratis, si rusticis; sed omnes pro jam dolor! urbes confectantur primarias, omnes primas metropolitanas Cathedras affeclant, solis divitibus concionari gestiunt. Bess. D. 2. Adv.

Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Matth. 25. 45. Despicis stabulum? Christum despicias, cuius stabulum est. S. Chryostomus optasset videre concionantem Paulum: ego Paulinum libenter vidissem rusticantem &c. Oliva l. 4. Strom. §. apparuit gratia.

Circuibat castella in circuitu docens. Marci 6. 6. Non in solis civitatibus docebat Dominus, sed & in vicis, ut nos discamus, parvas non despiciere, neque semper magnas quaerere, civitates; sed & in contemptis oppidulis praedicemus. Theophyl. hic.

Pradicate Evangelium omni Creaturae. Marci 16. 15. Dion. Carth. ex Evangelio isto docemur, quod Praedicatorum nullum debeant despiciere; sed sine personarum acceptione, unumquemque pro posse suo instruere, exhortari, corripere; cum in Evangelio isto dicat Salvator: *pradicate omni creaturae.* Unde Joseph in persona Christi, dixit fratribus suis personam Praedicatorum gerentibus: *non videbitis faciem meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum.* Gen. 43. 3. Sylveira hic cap. 10.

Apparuit gratia Dei &c. Tit. 2. 11. Aliqui, si in luce reponantur, omnia praestant; si vero in luto sinantur, agunt nihil. Oliva l. 4. Strom. §. Apparuit &c.

Suscipe illum, sicut me. Philem. v. 17. Quantum sapientiae, & doctrinae, disseminare debuit Paulus in arenis illis fervilibus, quod apte redderentur ad infulas, ad Evangelium, ad Martyrii palmas. Omnino, si Paulus esses, ita elaborares Apostolum ex silice, ut ex auro. Non ex ebore tantum Phydias sciebat facere simulacra, aiebat Seneca. Nulla materies tam vilis est, in quam non debeas officii tui studia omnia conferre. Oliva l. 4. Strom. cit. Accede ad puteum Sichar, Jo. 4. 10. & vide quas sapientiae opes coram Samaritana Dominus profundat; parcius Scribas, & Apostolos, instruxit, quam scortum. id. ibid.

§. XIII.

Concionator etiam paucis, imò vel uni, libenter concionetur.

Exurgens MARIA abiit in montana. Luc. 1. 39. Nescio, an verbi Dei adeo studiosi sint, qui non nisi apud nobilium conventus, in frequentissimis templis, in urbibus, de illo verba faciunt. Ecce Dei Verbum, virgineo utero clausum quò se primum deducat, per abrupta montium; ut vel famelicum puerulum Joannem cibò salutis satiet. Baeza l. 1. cap. 8. §. 3.

Unica ad pedes ejus sedebat Magdalena. Luc. 10. 39. Ut audiret verbum ejus; & copiosè ei illud ministrabat. Unicam ad puteum natus est Samaritanam; nec eam est dedignatus; sed

sed instruxit, catechizavit, & convertit, & per illam Samaritanos ad fidem adduxit. Joann. 4. 6. 29.

Venit ad eum Nathanael cum Philippo, Joann. 1. 47. *Venit Nicodemus nocte* Jo. 3. 2. & his paucis non dedignatus est evangelizare regnum Dei. Marchantius D. Sexag.

Incipiens à Moysè. Luc. 24. 27. Duo- bus pauperibus Discipulis tot mysteria declarare dignatus est Dominus: hodie verò nisi Prædicator plurimos habeat auditores, eosque nobiles; putat operam perdi. Diez. fer. 2. Pasch.

Sufficit ei, qui cognoscendi est potestate præditus, si ei vel unus inventus sit auditor. Clem. Alex. l. 1. Strom.

Non personarum, sed auditorum, multitudinem in Ecclesia requirimus. S. Chryf. t. 6. hom. de Anna.

Qui sapit, munus concionandi obeat purè ex obedientia, & amore Dei; ac eadem quiete animi, & eadem alacritate, concionetur paucis, & multis; plebeis, & nobilibus. Magnum cogitet se habere auditorem Deum; ac de eo dicat id, quod Plato de Aristotele: hic unus mihi sufficit; plures enim est, quàm mille alii. Cornel. in Eccl. c. 3.

§. XIV.

Concionator vacet sibi; amet solitudinem, & silentium.

Symbola, & allegoriæ.

Tabernaculum ita facies, decem cortinas.

Ex. 26. 1. Oleast. novit Dominus, quàm facile in contemptum veniant, quæ nobis sunt familiaria: ideo, licet delicias duxerit esse cum filiis hominum, voluit tamen eis multis operculis occultari. Did. Niff. D. 4. Pent.

In sole posuit tabernaculum suum. Psal. 18. 6. Possunt etiam hæc exponi de Prædicatore. Debet etiam Prædicator habere tabernaculum, debet habere thalamum: in tabernaculo militatur, in thalamo quiescit. Debent enim Prædicatores militare, & pugnare, contra vitia in tabernaculo prædicationis; debent nihilominus quiescere in thalamo contemplationis. Hugo Card. hic.

Qui producit ventos de thesauris suis. Ps. 134. 7. S. Aug. eosdem puto Prædicatores, & ventos. Venti sentiuntur, & non videntur. Did. Niff. D. 3. adv. §. 2.

Vox turturis. Cant. 2. 12. Dicitur Joannes apud Theodoretum, utpote solitarius: Bar. rad. D. 3. Adv. t. 2. l. 2. c. 14. Non vacat à mysterio, quòd mutus pater Joannem genuit, qui vox clamantis fuit: semper enim melius vox in silentio generatur, & spiritalis otii quiete sapientia foris proferenda percipitur, Gallfridus lib. allegor. super Luc. Unde Sanctus Basil. in regul. sup. disput. cap. 13. vocat silentium, gymnasium bene loquendi. Novarin. Elect. Sacr.

Piscatores autem descenderant, & lava-

bant retia. Luc. 5. 2. Quare piscatores lavabant retia? Respond. Beda: Piscatores sunt Ecclesiæ Doctores, qui nos reti fidei comprehensos, de profundo ad lumen elatos, quasi pisces littori, sic terræ viventium advehunt. Sed hæc retia modò laxantur in capturam, modò lota plicantur: quia non omne tempus est habile doctrinæ; sed nunc exercenda lingua Doctores, nunc summet cura gerenda. Sylveira in Joann. 4. 9. 4.

Exiit, qui seminat. Luc. 8. 5. Unde exiit? de studio, seu cella, ubi debet esse clausus studendo, pensando, & ruminando: quoniam Prædicator, qui vult prædicare fructuosè, non debet ire visitando illum, vel illum. S. Vinc. Ferr. l. 4. D. Sexag.

Ego vox clamantis in deserto. Jo. 1. 23. Prædicator, ut sit admirationi, & terrori, debet fugere oculos hominum. Querit Theophyl. cur vox clamantis in deserto? Respond. ut nè multitudinis malitiæ particeps fieret; & ut, neminem reveritus, liberè reprehenderet: nam si fuisset in Mundo, fortassis consuetudine amicorum, & societate, coinquinatus fuisset. Did. Niff. D. 3. Adv. §. 2.

Debemus esse, sicut imagines: nam si stas procul, apparent pulchræ imagines; sed si appropinquas, videntur aliqua rugulæ, & maculæ; & tunc despiciuntur. Ità cavete vos Clerici (Prædicatores) nè multum communicetis cum Laicis; nè videant maculas in vobis: quia nimia familiaritas parit contemptum. S. Vinc. Ferr. fer. 2. post Latrare.

Motiva.

Hic est, ecce ante te; festina nunc: hodie enim venis in civitatem &c. 1. Reg. 9. 12. Quid est, quod dicunt puellæ? *festina nunc &c.* nisi quia rarò videbatur in civitate: videlicet tardè veniens, citò recedens. Quò mirum magisteriò Sanctæ Ecclesiæ Doctor instruitur; ut rarò sit in publico, frequens in secreto, ut quò tardius aspicitur, devotius veneretur. Tunc quidem quasi cœlestis excipitur: quia quò amplius in secreto contemplationis latuit, verbi Dei thesauros ad eos, qui se expectant, ditiores trahit. S. Greg. hic.

Tempus tacendi, & tempus loquendi. Eccl. 3. 7. Qui in silentio, & sub monasterii disciplina, doctrinam sacram fuerit perdoctus; cum auctoritatem fuerit consecutus loquendi, ac prædicandi; tunc Dominus illi præbet opportunò tempore linguam eruditionis; ut cognoscat, quando verbum proponi oporteat. Olympiod. hic.

Ahuc quadraginta dies. Jon. 3. 4. Comminatur extraneus, & ad ejus Orationem mores commutat universa civitas. Extraneus loquebatur; ac veluti demissam cœlestis orationem pertinuerunt, & ad unam vocem luctui indulgebant. S. Basil. Seleuc. or. 12. quæst. 1. ad Jonam.